

pligtelser overfor Statsbanerne, men ogsaa fuldstændig med Hensyn til de sjællandske Jernbaner, altsaa derved overtage et Actiebeløb, som, efter hvad vi nu kunne see, rimeligviis vil være over 10 Millioner, og et Obligationsbeløb paa ca. $4\frac{1}{2}$ Million, altsaa tilsammen ca. 15 Millioner, af hvilke 15 Millioner Staten følgerlig rimeligviis skulde udbetale de to Trebiedele. Endelig maae vi vel huske paa, at det sjællandske Jernbaneselskab jo ingenlunde i de 14 Driftsaar vil være interesseret paa samme Maade i Driften af begge Baner. Det sjællandske Jernbaneselskab er her i Sjælland, hvor det eier Banerne, interesseret ikke alene med sin Driftscapital, og ogsaa med sin store Anlægscapital, og dernæst er det sjællandske Jernbaneselskab her paa Sjælland interesseret med hele det Overflud, som det kan vente sig, og som det jo allerede har over de garanterede 4 pCt. Naar derimod Statsjernbanerne gik over til det sjællandske Jernbaneselskab, vilde det med Hensyn til dem kun være interesseret med den forholdsviis ringe Capital, som det vilde koste at overtage Materiellet, og kun være interesseret med $\frac{1}{10}$ af Udbyttet over 4 pCt. Jeg siger derfor, at jeg ikke i mindste Maade vil lase nogenjomhelst Skygge paa den Maade, hvorpaa det sjællandske Jernbaneselskab har styret den sjællandske Jernbane, eller paa den Maade, hvorpaa det kunde ventes at ville styre Banerne, men jeg siger, at disse Betingelser i sig selv ere af den Art, at det ikke forekommer mig, at vi her kunne gaae ind paa dem, og naar man har villet forudsætte den Mulighed, om man dog ikke kunde faae andre og bedre Betingelser, saa siger jeg, at den Mulighed staaer for mig som et reent Phantasibillede; thi netop de af mig nævnte Forhold gjøre, at det sjællandske Jernbaneselskab fornøftigviis ikke kan stille synderlig billigere Billaar.

Det var altsaa det første Spørgsmaal, jeg har maattet besvare mig selv, hvorvidt jeg fornøftigviis kunde gaae ind paa at give min Stemme til at lade Driften af Statsbanerne gaae over til det sjællandske Jernbaneselskab, og jeg er med Hensyn hertil aldeles bestemt kommen til det Resultat, at derom kan der for mit Vedkommende ikke være Tale. Nu er det Næste, som jeg spør nævnte, det, om da den

Udvei, som her foreligger, at Staten selv overtager Driften af Banerne, er noget saa ganske overordentlig Ufornøftigt, Noget, som den ærede Tale udtrykte sig, der er imod hele vor Tradition og Alt det, man i en lang Arrække har arbeidet paa her i Representationen, om man med andre Ord virkelig kan sige, at det er Noget, der i statsøconomisk Henseende maa ansees for absolut uheldigt, om her er Tale om Statsindustri i den Betydning af Ordet, som vi tage det, naar vi i andre Sager kæmpe imod Statsindustri; og saa maa jeg erklære, at dette efter min Overbeviisning ikke er Tilfældet, og jeg troer, at jeg heri vil faae Medhold hos alle Statsøconomer, og sikkert er det, at alle de vigtigere statsøconomiske Forfattere, der have taget dette Spørgsmaal under Behandling, ikke ere imod mig. — Her er nemlig Tale om et ganske andet Forhold end om dem, med Hensyn til hvilke man strider imod Statsindustri, her er ikke Tale om et Forhold, hvor den private Concurrence kan gjøre sig gjældende, hvor saavel Kjøberne som Sælgerne finde det rette Forhold til hinanden igjennem den frie Concurrence; men her er omvendt Tale om et Forhold, hvor der er et givet Monopol, og hvor, selv om dette Monopol ikke maatte kunne siges at være et absolut, Forholdet dog er af den Natur, at man ligefrem maatte sige, at man da kunde ønske et absolut Monopol, fordi en enkelt Institution paa dette Omraade er istand til at tilfredsstille alle berettigede Ønsker og tilmed kan gjøre det paa den billigste, letteste og bekvemteste Maade. — Men naar Forholdet er saaledes, er der netop Ingen, der er nærmere til at træde til, hvor der skal tilfredsstilles en Forudsætning for hele Samfundet, end selve Staten. Det ærede Medlem udtalte rigtignok, at han meente, at samtlige Vesthjæltesudgifter vilde efter al Rimelighed blive ikke saa lidt dyrere i Statens Haand end i det private Selskabs Haand, og at tillige Statsbestyrelsen ogsaa i andre Henseender rimeligviis vilde komme til at lide af Mangler, der ikke fornøftigviis kunne tænkes at ville komme tilstede, naar den bestemtes af et privat Selskab. Jeg maa imod ham udtale, at jeg troer, at han i saa Henseende er fuldstændig paa Bilsfor; vi